

Ár 2016, föstudaginn 26. ágúst, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hrannar Már Gunnarsson, Unnur Erla Jónsdóttir, Oddur Ólason.

Fyrir er tekið **mál nr. 22/2016:**

**M f.h. dánarbús MM
gegn
F.**

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, f.h. dánarbú MM, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 22. mars 2016, með kvörtun sóknaraðila, dags. sama dag. Með tölvupósti nefndarinnar, dags. 29. mars 2016, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dags. 4. maí 2016. Var bréfið sent sóknaraðila, með tölvupósti nefndarinnar, dags. sama dag og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir sóknaraðila bárust með bréfi, dags. 19. ágúst 2016.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 26. ágúst 2016.

II.

Málsatvik.

Þann 18. apríl 2005 gaf MM, eiginkona sóknaraðila, út veðskuldabréf nr. X, upphaflega að fjárhæð kr. 10.800.000. Var lánstíminn ákveðinn 40 ár, fjöldi afborgana 485, gjalddagi 1. afborgunar 15. maí 2005, grunnvísitala 241,5 stig, fastir vextir 5,05% og fastir vextir m.t.t. vaxtaafsláttar 4,15%. Í 1. gr. veðskuldabréfsins sagði: „*Lán þetta ber að greiða með jöfnum greiðslum afborgana og vaxta (annuitet), þ.e. afborgun og vextir eru ávallt sama upphæðin. Lánið er bundið vísitölu neysluverðs til verðtryggingar. Höfuðstóll skuldarinnar breytist í hlutfalli við breytingar á vísitölunni frá grunnvísitölu til gjalddaga á hverjum tíma. Þannig skal greiða til viðbótar hverri einstakri greiðslu afborgana og vaxta, verðuppbót á hverjum gjalddaga, sem miðast við hækkun vísitölu frá grunnvísitölunni til gjalddaga. Áfallnir vextir og verðbætur greiðast eftir á, á sömu gjalddögum og afborganir.*“ Í 3. gr. veðskuldabréfsins var mælt fyrir um að útgefandi skuldabréfsins nyti vaxtaafsláttar sem næmi 0,9% svo lengi sem útgefandi uppfyllti skilyrði lánveitingarinnar um tiltekin viðskipti og þjónustuþætti hjá varnaraðila.

Þann 22. apríl 2005 undirritaði MM skjal merkt: „Fasteignalánareiknir“ sem innihélt greiðsluáætlun fyrir lánið. Umrætt skuldabréf var tryggt með veði í A.

Samþykkti sóknaraðili, umrædda veðsetningu sem maki þinglýsts eiganda. Þann 20. september 2005 var framkvæmdur veðflutningur frá A yfir á B.

MM lést þann 24. júlí 2015 og þann 7. október 2015 fékk sóknaraðili leyfi til setu í óskiptu búi eftir hana. Í kjölfarið seldi sóknaraðili fasteignina B, og var umrætt veðskuldabréf greitt upp, með tveimur greiðslum, annars vegar þann 13. október 2015, að fjárhæð kr. 1.242.468 og hins vegar þann 2. nóvember 2015, með greiðslu að fjárhæð kr. 13.715.779.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að skuldabréf nr. X, fái réttan útreikning samkvæmt lögum nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu. Krafist er leiðréttingar og endurgreiðslu mismunar, endurgreiðslu vaxta og endurgreiðslu kostnaðar.

Sóknaraðili krefst þess fyrir sína hönd og dánarbús eiginkonu sinnar, MM, að úrskurðarnefndin svari spurningu sem sóknaraðili telur nefndin geti væntanlega svarað. Spurningin varði lög nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu því að sóknaraðili telur að varnaraðili rangtúlki lög nr. 38/2001 og óskar því eftir því að nefndin færi ljós á það hvernig skilja megi þessi lög.

Sóknaraðili telur að eftirstöðvar af umræddu láni séu alltof háar. Sóknaraðili fékk til liðs við sig ráðgjafa sem hafi reiknað lánið samkvæmt lögum nr. 38/2001, þeim sömu og varnaraðili beri fyrir sig, en sá sé mismunurinn að samkvæmt útreikningi ráðgjafans ætti eftirstandandi skuld samkvæmt láninu að vera um það bil kr. 7.000.000, en ekki rúmar kr. 14.000.000, líkt og varnaraðili haldi fram.

Því ber sóknaraðili fram tvær spurningar: „Hvert er álit Úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki á ofanefndum lögum?“ og „Hvor útreikninganna telur Úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki séu réttari?“. Þá bendir sóknaraðili á að samkvæmt neytendalögum ættu vafaatriði að vera túlkuð neytenda í vil.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess aðallega að kröfu sóknaraðila verði vísað frá. Til vara sé þess krafist að kröfu sóknaraðila verði hafnað.

Varnaraðili krefst þess að málinu verði vísað frá nefndinni, sbr. 6. gr. samþykktta fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki frá 8. júní 2000. Í áður nefndri 6. gr. samþykktta fyrir úrskurðarnefnd er kveðið á um hvers konar mál nefndin fjalli ekki um. Samkvæmt e-lið greinarinnar fjalli nefndin ekki um mál sem eru það óljós, illa upplýst eða kröfur aðila svo óskýrar að þau eru ekki tæk til úrskurðar. Að mati varnaraðila sé kröfugerð sóknaraðila í heild svo óskýr að hún sé ekki tæk til úrskurðar. Þannig gerir sóknaraðili kröfu um að veðskuldabréf fái „réttan útreikning samkvæmt lögum nr. 38/2001“ og krefst „leiðréttingar og endurgreiðslu mismunar, endurgreiðslu vaxta og endurgreiðslu kostnaðar“ án þess að tilgreina nokkra fjárhæð í því sambandi. Þá bendir varnaraðili á að sóknaraðili hafi hvorki útskýrt þá útreikninga sem hann hafi lagt fram til stuðnings kröfu sinni né hafi gert skýra og rökstudda kröfu um að einhver tiltekin atriði í útreikningum varnaraðila á veðskuldabréfinu og á hverjum gjaldþaga þess verði reiknuð með öðrum hætti en varnaraðili hafi gert. Leggi sóknaraðili það í hendur nefndarinnar að meta hvorir útreikninganna séu réttari. Jafnframt séu engar lagatilvísanir eða málsástæður í kvörtun sóknaraðila til stuðnings kröfu hans um leiðréttingu og endurgreiðslu og því ómögulegt fyrir varnaraðila að taka til varna í

málinu. Telur varnaraðili að kröfugerð sóknaraðila sé svo óskýr að nefndin geti ekki orðað niðurstöðu sína í samræmi við hana. Að mati varnaraðila séu því skilyrði ákvæðis 1. málsl. e-liðar 6. gr. samþykkt fyrir nefndina uppfyllt í málinu.

Verði ekki fallist á kröfu um frávisun málsins krefst varnaraðili þess að kröfum sóknaraðila verði hafnað. Sóknaraðili byggir kröfu sína á því að varnaraðili hafi rangtúlkað lög nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu.

Varnaraðili hafi áður hafnað kröfum sóknaraðila með bréfi dags. 7. september 2015. Í bréfinu hafi komið fram að útreikningur varnaraðila á verðtryggðum lánum byggir á lögum nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu og ákvæðum reglna Seðlabanka Íslands nr. 492 frá 2001 um verðtryggingu sparifjár og lánsfjár. Í bréfinu sé einnig vísað til 4. gr. reglna Seðlabankans þar sem fjallað sé um verðtryggð lán og útreikning á þeim, sem fjármálafyrirtækum ber að fylgja við útreikning á verðtryggðum útlánum. Þar segir að höfuðstóll láns breytist í hlutfalli við breytingar á vísitölu neysluverðs frá grunnvísitölu til fyrsta gjalddaga og síðan í hlutfalli við breytingar á vísitölunni milli gjalddaga. Þá segir enn fremur að höfuðstóll láns skuli breytast á hverjum gjalddaga áður en vextir og afborgun séu reiknuð út. Í bréfinu segir jafnframt að í samræmi við ofangreindar reglur Seðlabankans, komi fram í ákvæði umrædds veðskuldabréfs í 1. tölulið þess, að „[lánið sé] bundið vísitölu neysluverðs til verðtryggingar. Höfuðstóll skuldarinnar breytist í hlutfalli við breytingar á vísitölunni frá grunnvísitölu til gjalddaga á hverjum tíma.“ Loks segir í bréfinu að útreikningar varnaraðila taki mið af öllu framangreindu og því sé ekki fallist á að reikna lánið með öðrum hætti en áður hafi verið gert.

Varnaraðili ítrekar framangreind sjónarmið og bendir á að sóknaraðili hafi ekki rökstutt að tiltekin atriði í útreikningum varnaraðila á veðskuldabréfinu séu í andstöðu við lög nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu, reglur Seðlabanka Íslands nr. 492 frá 2001 um verðtryggingu sparifjár og lánsfjár eða ákvæði veðskuldabréfsins.

Þá mótmælir varnaraðili útreikningum sóknaraðila sem röngum enda séu þeir í ósamræmi við ákvæði laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu, reglur Seðlabanka Íslands nr. 492 frá 2001 um verðtryggingu sparifjár og lánsfjár og samning aðila, þ.e. veðskuldabréfið sjálft. Í dæmaskyni skuli á það bent að upphaflegur höfuðstóll lánsins sé rangur en hann hafi verið kr. 10.800.000, en ekki kr. 10.000.000. Þá séu vextir lánsins ranglega tilgreindir í útreikningi sóknaraðila því réttir vextir í upphafi hafi verið 4,15% vegna vaxtaafsláttar sem skuldari lánsins hafi notið. Einnig sé lánið reiknað með jöfnum afborgunum en lánið hafi borið að greiða með jöfnum greiðslum afborgana og vaxta. Jafnframt hafi útreikningur sóknaraðila ekki gert ráð fyrir áföllnum ógreiddum verðbótum sem sé grundvallaratriði í verðtryggingunni. Enn fremur hafi útreikningur sóknaraðila einungis náð til mars 2012 en lánið hafi verið gert upp í nóvember 2015. Loks bendir varnaraðili á að samkvæmt greiðsluáætlun sem skuldari lánsins hafi undirritað dags. 22. apríl 2005 hafi lánið ekki átt að byrja að lækka fyrr en þann 15. október 2026 og hafi þá átt að standa í kr. 15.182.631. Það liggi því í augum uppi að útreikningur sóknaraðila séu algjörlega á skjön við það sem samið hafi verið um í upphafi. Eftirstöðvar lánsins samkvæmt greiðsluáætlun hafi ekki verið langt frá stöðu skuldabréfsins sem sóknaraðili hafi kvartað undan.

Með vísan til alls framangreinds telur varnaraðili að hvorki lagarök né umrætt veðskuldabréf styðji kröfu sóknaraðila og því beri að hafna kröfu hans.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að túlkun laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu ásamt útreikning á verðtryggðu láni skv. sömu lögum. Sóknaraðili telur að eftirstöðvar lánsins nr. X séu mun lægri en varnaraðili telur skv. útreikningum sínum og vísar sóknaraðili því til stuðnings í útreikning sem sóknaraðili lagði fram.

Kröfugerð sóknaraðila er verulega óskýr að því leyti að ekki er gerð frekari grein fyrir því hver grundvöllur kröfugerðarinnar sóknaraðila sé. Þegar deilt hefur verið um endurútreikning lána sem greidd hafa verið með afborgunum hefur nefndin talið nauðsynlegt að gerð sé skýr fjárfrafa sem studd sé skýrum og glögglega fram settum útreikningum á því sem sóknaraðili telur vera rétta stöðu lánsins til uppgreiðsludags, eða skýra og rökstudda kröfu um að einhver tiltekin atriði í fyrirliggjandi útreikningum varnaraðila á veðskuldabréfinu og á hverjum gjaldþaga þess verði reiknuð með öðrum hætti en varnaraðili hafi gert. Sóknaraðili hefur engan reka gert að því að útskýra hvaða munur er á fram lögðum útreikningum hans og útreikningum varnaraðila, en ljóst er að útreikningarnir eru ósambærilegir í verulegum atriðum. Eru fram lagðir útreikningar sóknaraðila t.a.m. ekki byggðir á sömu grunnfjárhæð og umrætt skuldabréf. Er raunar helst að skilja á sóknaraðila að hann leiti fremur eftir lögfræðilegu álitum en úrskurði um fjárhagslegan ágreining.

Í e-lið 6. gr. samþykktar nefndarinnar er gert ráð fyrir að nefndin vísi frá sé málum „sem eru það óljós, illa upplýst eða kröfur aðila svo óskýrar að þau eru ekki tæk til úrskurðar. Slik frávísun skal rökstudd. Mál sem vísað er frá á þessari forsendu skal taka til meðferðar að nýju samkvæmt málskoti hafi nauðsynlegra upplýsinga verið aflað og kröfugerð skýrð.“

Starfssvið nefndarinnar er einkum að kveða upp úrskurði varðandi réttarágreining milli fjármálafyrirtækis eða dótturfyrirtæki slíks fyrirtækis annars vegar og viðskiptamanns hins vegar. Það er á hinn bóginn ekki starfssvið né hlutverk nefndarinnar að veita neytendum álit á lögum eða svara spurningum neytenda.

Að öllu ofangreindu samanlögðu er óhjákvæmilegt að vísa máli þessu frá nefndinni.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfum sóknaraðila, M, f.h. dánarbús MM, á hendur F, er vísað frá.

Reykjavík, 26. ágúst 2016.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson
Unnur Erla Jónsdóttir

Hrannar Már Gunnarsson
Oddur Ólason